

evropský
sociální
fond v ČR

EVROPSKÁ UNIE

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

OP Vzdělávání
pro konkurenceschopnost

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Škola:	Střední škola obchodní, České Budějovice, Husova 9
Projekt MŠMT ČR:	EU PENÍZE ŠKOLÁM
Číslo projektu:	CZ.1.07/1.5.00/34.0536
Název projektu školy:	Výuka s ICT na SŠ obchodní České Budějovice
Šablona III/2:	Inovace a zkvalitnění výuky prostřednictvím ICT
Číslo šablony:	VY_32_INOVACE_ZSV_015
Předmět:	Základy společenských věd
Tematický okruh:	Člověk v dějinách
Autor, spoluautor:	Mgr. Eva Šimková
Název DUMu:	Koloniální mocnosti Velká Británie a Francie
Pořadové číslo DUMu:	15
Stručná anotace:	
Tento pracovní list může být použit jako dějepisný materiál k danému tématu. Zároveň je možné ho použít jako součást výuky, která se týká mocenské politiky států.	
Ročník:	1.
Obor vzdělání:	65-42-M/02 Cestovní ruch
Metodický pokyn:	Žáci použijí pracovní list jako studijní materiál, pracovní list je možné použít i pro opakování daného tématu
Výsledky vzdělávání:	Žák popíše evropskou koloniální expanzi
Vytvořeno dne:	10. 3. 2013
Pokud není uvedeno jinak, uvedený materiál je z vlastních zdrojů autora.	

Mocenská politika Velké Británie

- Velká Británie byla největší koloniální mocností ve 2. polovině 19. století
- nejdůležitější kolonií Británie byla Indie
- obchodní Východoindická společnost
- v roce 1858 britská vláda tuto společnost zrušila a nad Indií měla svrchovanou moc
- v roce 1876 byla Indie prohlášena císařstvím v čele s britskou královnou Viktorií, Viktorie měla tedy i titul indické císařovny
- Velká Británie ovládala všechny cesty z Indie do Británie
- v letech 1840 – 1860 probíhaly tzv. opiové války mezi Británií a Čínou, jejíž vláda zakázala dovoz opia z Indie
- výsledkem válek byl značný vliv Británie v Číně a přímá správa Hongkongu
- korunní kolonie řídila britská vláda přímo

Korunní kolonie byly země s převahou původního obyvatelstva pod vládou místní bohaté elity. Všechna zásadní rozhodnutí však měla v rukou Británie.

- nejstarší britskou kolonií bylo Irsko; otázka řešení státnosti a národnostní problémy řeší Velká Británie a Irsko dodnes
- další typ kolonií byla dominia

Dominia byla území s převahou bělochů a vlastním parlamentem, v čele státu stál britský panovník.

- britská dominia: Kanada, New Foundland, Austrálie, Nový Zéland, Jihoafrická unie
- další území pod britskou správou: Egypt, Súdán, Uganda, Somálsko

V jižní Africe se Britové střetli s holandskými osadníky – Búry. Důvodem byla naleziště zlata a diamantů. V búrské válce Britové zvítězili, později se búrská území stala součástí Jihoafrické unie.

Mocenská politika Francie

- zájmy Francie se soustředí hlavně na Afriku
- Francie zde ovládá Alžírsko, zájem o Tunisko sdílí s Itálií
- v centru pozornosti Francie je i Egypt kvůli vybudovanému Suezskému kanálu (1869)
- vliv v Egyptě nakonec získala Velká Británie
- na přelomu 19. a 20. století má Francie ve správě území v západní a rovníkové Africe, Madagaskar, menší území v Indii a v Tichém oceánu
- od poloviny 19. století začíná Francie dobývat Indočínu

Kromě těchto dvou velmocí mají své kolonie i Německo, Belgie, Holandsko, Spojené státy americké, Japonsko, Portugalsko, Španělsko, Rusko.

Závěr?

Svět je jedno velké mocenské bojiště o území, vliv, suroviny, odbytiště zboží, o mocenské pozice. Je jen otázkou času, kdy dojde ke střetu a vše vyústí ve světovou válku.

Víte, že .....

V roce 1788 dne 26. ledna byla založena první osada v Austrálii. Tuto osadu založili Evropané, přesněji Britové, jako trestaneckou kolonii pro britské zločince. V Británii totiž neexistovalo tolik věznic, aby tam bylo možné umístit stále se zvyšující počet trestanců. Tato osada ležela na pobřeží dosud divoké a neprobádané Austrálie. Tehdejší britský ministr vnitra ji pojmenoval **Sydney**.

Cvičení

Doplňte informace do vět

1. V 19. století je nejdůležitější britskou kolonií _____
2. V 1876 byla Indie prohlášena _____ a v jejím čele stála _____
3. Po opiových válkách ovládla Británie území v _____ a celý _____
4. V koloniích byla převaha _____ obyvatelstva, zásadní rozhodnutí však dělala _____ vláda.
5. Dominia byla území s převahou _____ obyvatelstva.
6. Britská dominia byla například _____, _____, _____
7. Na přelomu 19. a 20. století má Francie pod správou území v _____ a _____ Africe, Madagaskar a začíná dobývat _____
8. Kromě Francie a Velké Británie mají své kolonie také (uvedte alespoň pět států) _____
_____
_____

Řešení

1. Indie
2. císařstvím, britská královna
3. Číně, Hongkong
4. původního, britská
5. bělošského
6. Kanada, Austrálie, Nový Zéland, New Foundland, Jihoafrická unie
7. západní, rovníkové, Indočínu
8. Německo, Belgie, Holandsko, USA, Japonsko, Portugalsko, Španělsko, Rusko

Prameny

ČORNEJ, Petr. *Dějepis pro střední odborné školy*. SPN, 2002

Živá historie. leden – únor 2010, str. 51

Zdroje obrázků: Klipart sady Microsoft Office